

SRPSKI JEZIK
MEDIJSKA KOMUNIKACIJA
NOVINARSKI STIL
ČAS 4.
OBRADA

Rezultat učenja:

- Naučićete koja su obilježja novinarskog stila.
- Razlikovaćete objektivno i senzacionalističko izvještavanje.

NOVINARSKI (PUBLICISTIČKI) STIL

Književni jezik se raslojava u funkcionalne stilove:

- književnoumjetnički
- naučni
- administrativno-poslovni
- razgovorni
- novinarski

Novinarski ili **publicistički stil** je stil javnih komunikacija (štampe, radija, televizije).

Ovim stilom koriste se novinari, a u ovu oblast spadaju različite vrste napisa: vijest, intervju, reportaža, feljton, polemika, komentar...

NOVINARSKI (PUBLICISTIČKI) STIL

Osnovna obilježja stila su:

- razumljivost
- upotreba opštepoznatih riječi
- kratka i sažeta rečenica
- objektivnost
- ustaljeni izrazi – **žurnalizmi** (pokrenuti proizvodnju, neriješeno pitanje, nepobitne činjenice...).

NOVINARSKI (PUBLICISTIČKI) STIL

Novinarski stil ima i podstilove.

- Novinske vrste koje ne iznose stav autora (vijest, bilješka, intervju) imaju **osobine naučnog stila**.
- Izraz novinara u reportaži, feljtonu i polemici **ima književnoumjetničke osobine** (stilske figure, živo izlaganje, slikovitost. Najviše literarnih osobina ima reportaža, kojom se uglavnom daju opisi prirode, ljudske osobine i karakteri.

NOVINARSKI (PUBLICISTIČKI) STIL

Zadatak novinara je da odvoji činjenice od vlastitog mišljenja, te da poštuje etička pravila novinarske struke – novinarski kodeks.

Medijski prilozi treba da budu:

- **istiniti**
- **kompletni**
- **provjereni**
- **aktuelni**
- **zanimljivi**
- **važni**
- **jasni**
- **precizni**

SENZACIONALIZAM U MEDIJIMA

Senzacionalizam - način pisanja novinarskih tekstova kada novinari krše etička pravila svoje struke.

Senzacionalistički tekstovi:

- prenose govor mržnje,
- nisu utemeljeni na činjenicama,
- bave se nevažnim temama,
- vrijeđaju druge osobe,
- zadiru u privatni život,
- sadrže uznemirujuće fotografije
- otkrivaju identitet djece, žrtava nasilja ili nesrećnih događaja.

SENZACIONALIZAM U MEDIJIMA

Senzacionalističke vijesti usko su povezane s komercijalizacijom medija – vijest postaje roba.

Klikbejt (eng. clickbait) je medijski sadržaj čiji naslov nema uporište u samom tekstu. Cilj je da senzacionalistički naslov privuče pažnju konzumenta, obećavajući sadržaj koji zapravo ne postoji. Kreiran je iz finansijskog interesa, zbog povećanja čitanosti, jer to znači i veću zaradu od oglašivača.

ZADATAK ZA SAMOSTALNI RAD

- Na str. 21-23. u udžbeniku Medijske komunikacije pročitajte tekst o obilježjima nov. žanrova.
- Na primjeru jedne novinske vijesti pronađite obilježja novinarskog stila.
- Na novinskim portalima pronađite primjere senzacionalističkog novinarstva.

SRPSKI JEZIK
MEDIJSKA KOMUNIKACIJA
VIJEST
KRITIČKA ANALIZA VIJESTI
ČAS 5-6.
OBRADA/ VJEŽBA

Rezultat učenja:

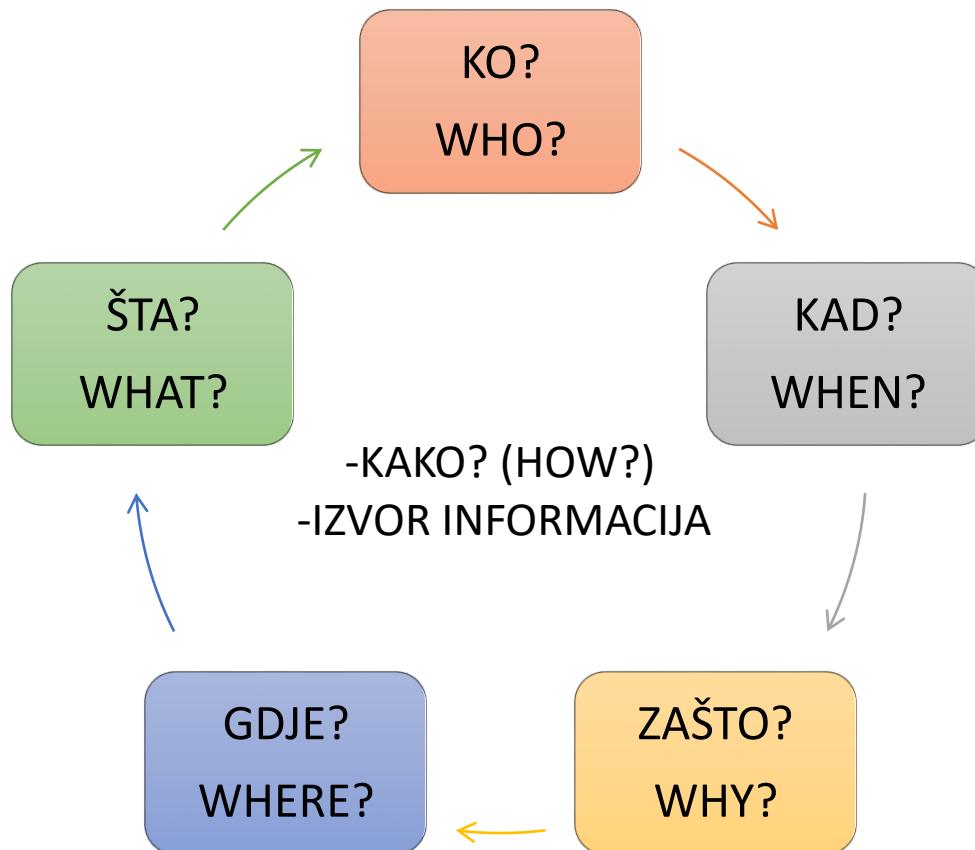
- Naučićete koja su obilježja vijesti i pravila komponovanja vijesti.
- Razlikovaćete objektivno i lažno informisanje.
- Moći ćete kritički da procijenite objektivnost vijesti.

VIJEST

VIJEST je žanr koji odlikuje aktuelnost, Interesantnost, objektivnost.
Odlike vijesti su **bliskost događaja, značaj posljedica događaja, neobičnost.**

STRUKTURA VIJESTI:

Pravilo 5 W + H

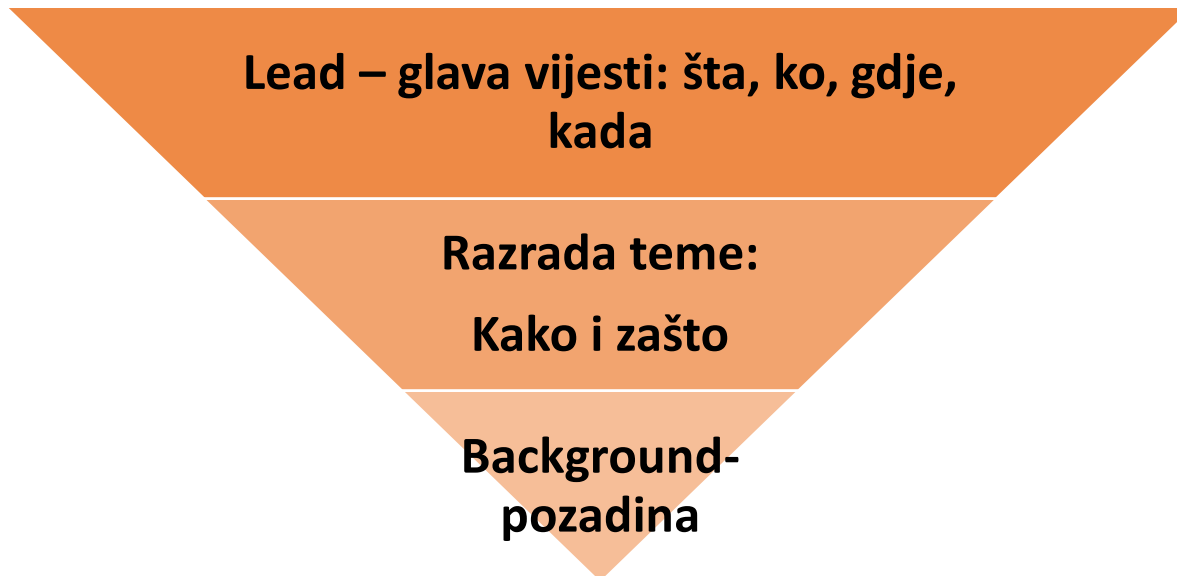
ZADATAK ZA VJEŽBU: U vijesti iz dnevnih novina pronađi odgovore na navedena pitanja.

VIJEST

KOMPOZICIJA VIJESTI:

1. **Pravilo glavne vijesti** – najvažnija činjenica nalazi se na početku.
2. **Pravilo obrnute piramide** – važnost podataka opada prema kraju, činjenice se ne izlažu hronološki, već po značaju.
3. **Pravilo odloženog dejstva** – činjenice koje se saopštavaju nisu toliko važne i ne privlače odmah pažnju čitalaca.

Najčešće se vijest komponuje po pravilu obrnute piramide.

VIJEST

Univerzijada u Kini odložena za 2022. godinu

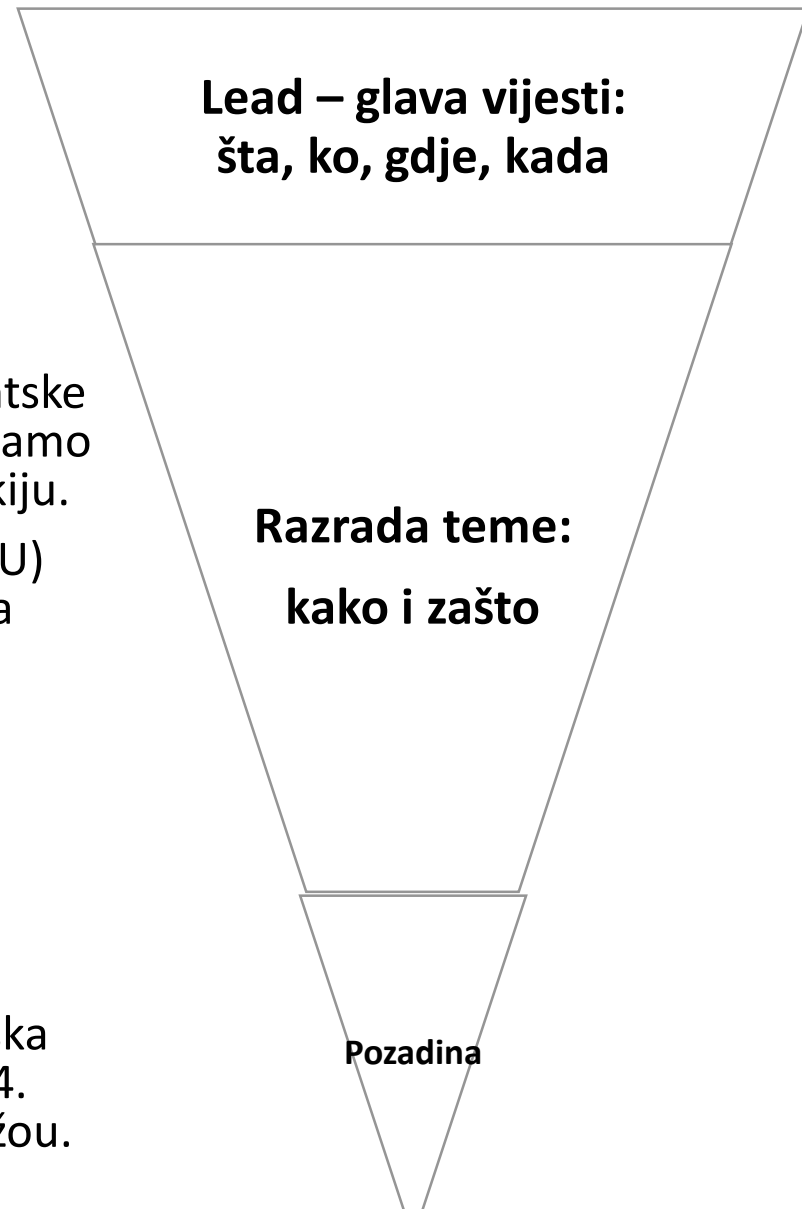
Univerzijada u Kini, koja je trebalo da se održi u avgustu, odložena je za narednu godinu zbog pandemije koronavirusa.

Univerzijada, koja se često naziva i Svetske studentske igre, trebalo je da počne u Čengduu 18. avgusta, samo nekoliko dana po završetku Olimpijskih igara u Tokiju.

Međunarodna studentska sportska federacija (FISU) saopštila je danas da je odluka o odlaganju doneta zbog pandemije i zbog komplikacija u vezi sa putovanjima.

Na Univerzijadi se očekivalo učešće od oko 8.000 sportista.

U Kini će se 2022. godine održati dva velika sportska takmičenja – Zimske olimpijske igre, koje počinju 4. februara i Azijske igre, od 10. septembra u Hangdžou.

KRITIČKA ANALIZA VIJESTI

Novinari i urednici treba da brinu o tome da primaoci informacija dobiju odgovore na pitanja (5W+1H):

Ko? (O kome je riječ?)

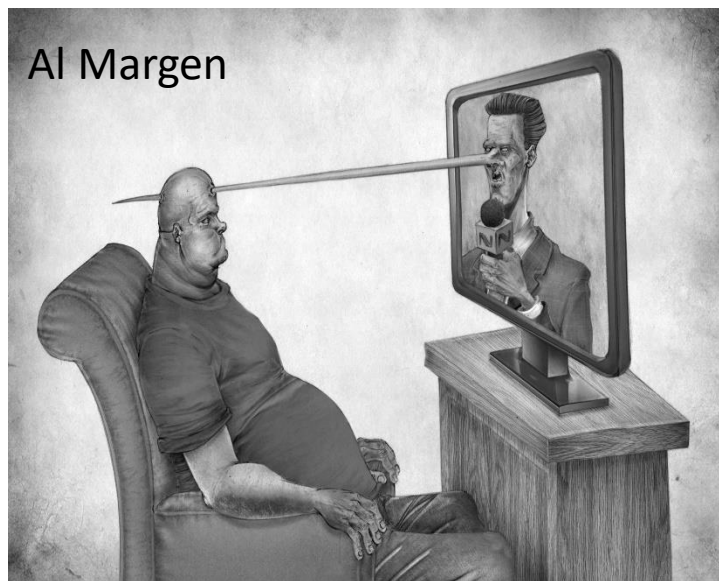
Šta? (Šta se dogodilo?)

Gdje? (Gdje se dogodilo?)

Kada? (Kada se dogodilo?)

Zašto? (Zašto se dogodilo?)

KaKo? (Kako se dogodilo?)

Kritička procjena objektivnosti vijesti bazira se na odgovorima na pitanja:

Ko je izvor informacija, da li je izvor pouzdan, da li je vijest jednostrana?

Šta se nalazi u pozadini vijesti, šta je kontekst informacije? Ko stoji iza nje, a ko iza medija u kome je objavljena?

Gdje provjeriti informaciju - da li je moguće pronaći druge izvore?

Kada je vijest objavljena - zašto baš u tom trenutku, da li se poklapa vrijeme dešavanja i vrijeme objavljivanja?

Zašto neko ima interes da objavi vijest?

Kako je vijest plasirana - da li su poštovana pravila profesije, da li prilog nudi dokaze da vijest nije izmišljena i da je provjerena?

KRITIČKA ANALIZA VIJESTI

RJEČNIK MEDIJSKE PISMENOSTI

Dezinformacija

Medijski izvještaj sadrži “miks” činjenica i netačnog ili poluistinitog sadržaja.

Lažna vijest (fake news)

- Medijski izvještaj sadrži činjenično pogrešne tvrdnje ili informacije. Sadržaji su kreirani i objavljeni sa namjerom da dezinformišu javnost, tj. da tvrdnju koja je u potpunosti lažna predstave kao činjenicu.

Pristrasno izvještavanje

Medijski izvještaj favorizuju činjenice, s iznosa se stavovi jedne strane, bez poštovanja pravila kontaktiranja druge strane kada se radi o tvrdnjama koje su štetne po nečiji ugled.

Post-istina (eng. post-truth) označava okolnosti u kojim objektivne činjenice nemaju veći uticaj na stvaranje javnog mišljenja, već se ono oblikuje na osnovu poruka usmjerenih na osjećanja i uvjerenja.

ZADATAK ZA SAMOSTALAN RAD

- Pronađite u onlajn izdanjima dnevnih novina nekoliko vijesti o pandemiji koronavirusa i uporedite njihovu objektivnost.
- Objasnite na osnovu analize primjera pojam INFODEMIJA (na globalnom planu aktuelna zaraza se označava kao prva svjetska infodemija - pandemija koju umnogome oblikuju televizija, radio, novine, a najviše društvene mreže.
- Napravite portfolio (skup domaćih radova koje ste dosad napisali.

- Korisni linkovi:

<https://www.raskrikavanje.rs/>

<https://medijskapismenost.raskrinkavanje.ba/>

https://issuu.com/novinarska-skola/docs/fake_news_vodic- *Vodič za borbu protiv lažnih vesti*